

КОРОВ (НИ)ЈЕ НАША СУДБИНА

Душан Пророковић, *Геостратегија Србије – Положај и перспективе на почетку XXI века*, Службени гласник, Београд 2012

Геополитика је, као што је то у наслову своје важне књиге нагласио Збигњев Бржежински, велика шаховска игра. Док у дневној политици краљеви, дворови, наоружане формације и народне масе из дана у дан подижу или губе поверење у своје циљеве, своју моћ и процене своје снаге и снага противника, геополитичка раван је изнад или испод тога – зависи шта је посматрачу у ком трену згодније за опис положаја – а геостратешке мене у су успорене, темељне, дугорочне и не увек пожељан репер за дневнополитичке радње.

Ипак, та два погледа на историјско кретање и друштвене мене повезују се у тачки покушаја разумевања три питања: куда иде овај свет, где смо ми у тој великој води и шта да се ради. Колико год то из научног дискурса може изгледати и парадоксално, одговор на ова три питања занима у истом резултату сваког члана друштва. Образовни ниво и интензитет интелектуалне радозналости само ситуирају лично интересовање у различите ћошкове једне велике и непрестане друштвене расправе о том егзистенцијалном проблему који се никад не разрешава а стално решава. Кад једна нација изгуби интересовање за ту тему то, извесно, може да значи да он историјски нестаје.

Познати европски новинар Франц фон Јесен (1870–1949) који је у пролеће 1903. пропутовао ове крајеве – сусрео се и са Александром Обреновићем дан пре Мајског преврата – уочио је потребу Срба, ма у како малој вароши да живе, да уобичајавају да расправљају о великим политичким темама: Кина, Јапан, шта ће Турци дати Русима, за шта се спремају Немци, кад ће и где ударити Енглези... У својој књизи *Људи и борбе на Балкану* (објављена 1913. у Копенхагену, а код нас преведена 2008) тај искусни путописац констатовао је да они сељци у кожусима, кафеџије, поштари и нискорангирани чиновници о тим темама говоре зачуђујуће оријентисано.

Пророковићева *Геостратегија Србије*, управо спада у ред радова који могу бити оријентација за универзитетске професоре и академике, као и штиво „геостратега” које занима та сасвим демократизована комбинаторика из разлога потребе личног разумевања света у коме живимо.

Ова књига за савременог читаоца има две „мане”: 800 страна и енциклопедијску прегледност и уређеност. Кад то прекорачи, као српска Алиса, читалац улази у „царство геостратегије”, која је колико инструктивна и важна, данас и благотворна. Методолошки рад уједињује 1) познате, 2) мање познате и 3) познате само за специјалисте чињенице о

савременом свету и односима, а све је стављено у научни контекст. Фактографија и хронологија откривају на очигледан и уверљив начин како су геостратешки односи, са становишта појединачних живота и генерација, готово *константни*: на пример, Балкан је и у тумачењу Николаја Данилевског (пре 130 година) и Самјуела Хантингтона (пре три деценије) *ишачка додира цивилизација*: германско-романске, словенско-православне и новосемитско-исламске (по Данилевском) или западне, православне и исламске (по Хантингтону).

А некако ћете лако препознавати и актуелно понашање „међународне заједнице” према нама – у пољопривредно-алегоријским сликама Данилевског да „колонизатор” (силе која Бога не моли) себи, без осећаја кривице, даје за право да колонизоване масе „уништава (као) коров” и онако како је земљораднику дозвољено да („пожељно је да нема никаквих корова на овом свету”) уништава коров, „пропагаторима јединствене општечовечанске цивилизације је дозвољено да уништавају и све друге народе, који више или мање представљају препреку томе” (Данилевски).

Кад се сва стремљења према нама обуку у научну терминологију и сместе у концепте и теорије ми ћемо Британце и Американце препознавати у *ајлантизму*, Русе у *евроазијству*, Немце у *евројском конјинентализму* а Турке у *неоосманizmu* – а они се сви такмиче у успостављању утицаја на „најзападнији источнохришћански народ” и земљу Србију – која држи „централни географски положај на Балкану”.

Ето разлога да будете интересантни великим силама а и да сазнаете одговор на пропагандистичко подметање које људи и НВО задужени за ширење хаоса у нашим главама и друштву гурају: Па, добро, шта би њих (сем да нама донесу мир и демократију) могло да занима овде? Тако добри људи, а ми смо зла сумњала која не могу да се ослободе свог варварства! И та пропагандна подметања, кроћења мозгова народа и „индустрија свести” су део модерних геостратешких токова.

Књига се бави енциклопедијски прецизно геостратешким приступима Балкану и Србији, и кратки прикази то могу само набрајати или упућивати на примере. Овај приказ ће ићи овим другим путем и указати, на поново најактуелнију геостратешку загонетку која се периодично враћа Србији и српском народу: шта Немци желе од Србије и зашто је савез Немаца и Срба увек на дугом штапу?

Ваља почети од питања свих питања зашто САД као „врхунац западне цивилизације” (А. Дугин) улазе у југословенску кризу 1990-их. Одговор аутора *Геостратегије Србије* је: 1) због ширења немачког утицаја, 2) подршке исламском фактору и 3) због утврђивања сопствене хегемоније у савременом свету.

Немачка је, јасно, „као природни центар целокупне Средње Европе, а чије границе насељава српско становништво” (Дугин), са својом

„идејом Багдада”, тј. *Drang nach Osten* „географски непријатељ Србије” (Екмечић). Ту нема милости, нити много простора за договоре. Кућа нам је, да парафразирамо нашу познату тужбалицу, на немачком стратешком „аутобану”. Као велика сила Немачка није склона да прави велике обилазнице на свом путу.

Као што се читалац у Пророковићевој књизи може „обавестити”: *Србија никако не може са немачком државом, али не може ни без немачке економије*. Кад наши НВО-овци, за које се нађе пара у буџетима страних држава, тврде да економија није под контролом политике онда је то директно супротно с закључком једног од најважнијих геостратега Хелфорда Макиндера који је утврдио да „главна одлика немачке националне економије јесте склоност да се претвори у државу која се намеће другим државама” (Макиндер).

Контекст нашег геостратешког усуда је перманентни и непомирљиви сукоб *ајтлантизма* и *континентализма* који се одиграва и над нашим главама. Тако је југословенска криза 1990-их била колевка војног и дипломатског подизања Немачке и прилика да она искористи „право да дефинише своје геополитичке циљеве”.

То је једна страна нашег проблема. Немцима смо били полигон за усправљање, али нам они за то неће бити захвални. Напротив, чиниће све да се ми, гажени и сузбијани свим средствима и са читавог западног фронта, не усправимо. И то је очигледно у немачком односу у региону. Увек ће бити на страни наших противника. Учиниће све да погурају Словенце и Хрвате да сруше СФРЈ, а Србе ће оптуживати за незаконите деструкције и угрожаваће наш национални интерес на Косову, у хрватском и босанском сукобу.

Трагови такве геостратешке политике су јасно видљиви у понашању немачких званичника. Као добар пример, сублимат тог приступа, може се узети јавно обелодањивање тог стратешког плана од немачког амбасадора Андреаса Цобела пре пет година. Априла 2007, на Форуму за међународне односе Европског покрета у Србији, Цобел се није снашао „међу својима”: наиме, један ревносни питач се чудио како немачки амбасадор не види везу између српског губитка Косова и Метохије и српског добитка Војводине. Пошто је Цобел био новинар, одговорио је недипломатски директно: „По мом мишљењу, уколико се исувише удубимо у проблем Косова и потенцијални конфликт који се тамо може развити, то може довести до даљње дестабилизације Србије... Цена по којој Србија жели да задржи Косово може да значи *покрепање* *покрепања* Санцака, јужне Србије и Војводине. (...)

Поштом питање учесника: Али, да ли не мислите да, ако се сада одрекнемо своје територије, томе можда неће бити крај?

Амбасадор Цобел: Ма колико ви инсистирате да је Косово одувек било део Србије, што иначе није тачно, јер је Косово постало део Србије

1912, након што неколико векова није било у Србији, сада би Мађари могли, по тој логици, да траже Војводину назад.”

И није њу био крај: „Уместо инсистирања на томе да граница Косова буде део границе Србије, боље је радити на томе да и Србија и Косово буду за 20 до 25 година у Европској унији”, рекао је Цобел.

Онда су се Срби узбунили: „Цурик, Цобел!” појавили су се наслови, неки су се сетили Фауста, затражено је, додуше као маргиналија, и амбасадорово протеривање, а већина је, укључујући и непоправљиве баштинике мисли како смо ми народ недорастао Европи, рекла како је за дипломату мало непримерено да тако говори... У ствари, Андреас Цобел је био фер према слушајним Србима. Ни после јавне буке и консултација с Берлином није се много извлачио. Све у свему, *деманићи* је био поштен: „Све синоћне изјаве, без обзира на то да ли су пренете на истинит или погрешан начин, могу се искључиво приписати мени...”

Аутор књиге подсећа и на још један велики ризик у који Немци својом агресивном политиком увлаче Србију и Србе (поновни ризик 27. март 1941) тј. „даког мотивисања српског јавног мњења против Немачке”, а за рачун атлантиста! Ретко сликовити пример у међународним односима за ону Одисејеву муку кад се мора проћи између *Сциле* (неман „испод глатког високог гребена, има дванаест ногу и шест дугих вратова... страшне главе са по три низа зуба којима прождире све, а Одисеј јој је дао шест другова, како би избегао још страшнију”) *Харибду* („испод стене на којој расте смоквино дрво, три пута дневно гута морску воду и све што се у њој нађе”). С једне стране немачка бруталност у наметању колонијалног односа и систематско ликвидирање српских линија одбране, а с друге атлантистичка безобзирност, одсуство било каквог осећаја за реалност људских проблема и употреба нација као камиказа а за бесмислену имагинацију која се безобзирно именује као „амерички национални интерес”.

У сваком случају наша улога „реметилачког фактора” поново се изоштрава. Шта је наша шанса? Сад одговарам као они сељаци „гео-стратежи”, али ојачан сазнањима из ове књиге: чврста спремност на одбрану сопствених интереса, ослањање на савезнике до мере кад се минимално угрожава своја самостална улога и – *истирајносћ*. Вера у себе изнад свега и спремност на инсистирању на свом праву на самоодбрану, као и на жртву. Али, то је директно супротно нашем досадашњем приступу оличеном у изразу из једне хумористичке серије „Европа или смрт” и тражења руке спаса у опсенама типа „Ахтисари плус”, те веровање како негде у неком рукаву постоји тајна атлантистичка пројекција да ми постајемо „лидер у региону”.

Писац ове књиге погубност такве политике доказује чињеницама. То је више од пуког отпора. Онога ко овлада чињеницама не могу збуњивати пропагандни слогани који нас уводе у стање „колоније новог типа”.

А – кад нам све буде јасно, сва „завођења” ће бити мање делотворна. То је највећи квалитет ове књиге. Остало је на нама – нашим изборима и моћима.

Слободан РЕЉИЋ